

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 62.635/1
van 30 januari 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘betreffende het duaal leren en de aanloopfase’

Op 8 december 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 26 januari 2018, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘betreffende het duaal leren en de aanloopfase’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 18 januari 2018. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 30 januari 2018.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot invoering van het stelsel van duaal leren, waarbij zowel scholen van het gewoon secundair onderwijs, centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (hierna: CDBSO) als centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen (hierna: SYNTRA-lesplaatsen) structuuronderdelen kunnen aanbieden waarbij een schoolcomponent wordt gecombineerd met, naargelang het geval, een werkplekcomponent of een aanloopcomponent (bedoeld om door te stromen naar volwaardig duaal leren).

Daartoe worden de delen V/1 en V/2 ingevoegd in de Codex Secundair onderwijs van 17 december 2010 (hierna: de Codex), die respectievelijk betrekking hebben op de duale structuuronderdelen en de aanloopstructuuronderdelen (de artikelen 9 tot 84 van het voorontwerp). Daarnaast is het nodig om verschillende bepalingen af te stemmen op de invoering van het duaal leren, met name een aantal bepalingen van de Codex (de artikelen 3 tot 8 van het voorontwerp), van het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap’ (artikelen 85 tot 114 van het voorontwerp), het decreet van 7 mei 2004 ‘tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap ‘Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming-Syntra Vlaanderen’ (hierna: SYNTRA-decreet) (artikelen 115 tot 121 van het voorontwerp) en het decreet van 10 juni 2016 ‘tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen’ (artikelen 122 tot 137 van het voorontwerp).

De ontworpen regeling treedt in principe in werking op 1 september 2019, maar sommige bepalingen van het voorontwerp, met name deze die betrekking hebben op handelingen die moeten worden gesteld vóór het nieuwe stelsel kan worden toegepast (bijv. aanvraag- en adviesprocedures), treden al in werking op 1 september 2018.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking: bevoegdheid

2. Het voorontwerp valt, onder voorbehoud van hetgeen *sub* 3 wordt opgemerkt, onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, in hoofdzaak op grond van haar bevoegdheid inzake onderwijs (artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet), alsook op grond van haar bevoegdheid inzake vorming en beroepsopleiding (artikel 4, 12° tot 16°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’)¹ en op grond van haar bevoegdheid betreffende “de stelsels van alternerend leren, waarin een praktijkopleiding op de werkvloer op alternerende wijze wordt aangevuld met een opleiding in een onderwijs- of opleidingsinstelling”, zoals bedoeld in artikel 4, 17°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.²

¹ Zie adv.RvS 44.607/1 van 12 juni 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap’, *Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1760/1, opmerking 2.2.

² Zie adv.RvS 59.325/1 van 29 april 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 juni 2016 ‘tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen’, *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 772/1, opmerking 4.

3. Artikel 56 van het voorontwerp draagt de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) op om een samenwerkingsprotocol te sluiten met Actiris³, “opdat dezelfde opdrachten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden worden uitgevoerd als de opdrachten die zijn toegewezen aan de [VDAB], met uitzondering van de standaardtrajecten”.

Gelet op de bevoegdheden van Actiris kan het samenwerkingsprotocol met Actiris uit zijn aard enkel betrekking hebben op “gewestbevoegdheden” inzake tewerkstelling en arbeidsbemiddeling, en niet op aangelegenheden van onderwijs, vorming of beroepsopleiding waarvoor de VDAB wordt ingeschakeld.

Gelet op de *sub* 2 vastgestelde bevoegdheidsgrondslagen, is bijgevolg niet duidelijk op welke van de in het voorontwerp geregelde opdrachten van de VDAB het samenwerkingsprotocol betrekking kan hebben. De memorie van toelichting bevat op dit vlak geen verduidelijking, en stelt enkel dat het gaat om een overeenkomst “in functie van de bevoegdheden in verband met duaal leren die initieel aan VDAB zijn toegewezen, met uitzondering van de standaardtrajecten. Ook een eventuele delegatie aan andere Brusselse actoren wordt idealiter opgenomen binnen deze overeenkomst”.

In het voorontwerp worden (advies)bevoegdheden toevertrouwd aan de VDAB in de artikelen 19 (advies in het kader van de ontwikkeling van het standaardtraject), 24 (advies aan zij-instromers van duale structuuronderdelen), 36 (inschrijving leerling in duaal structuuronderdeel in de VDAB), en 53 (deelname aan de overlegfora). Aldus lijkt het samenwerkingsprotocol enkel betrekking te kunnen hebben op de inschrijving bij de VDAB, bedoeld in het ontworpen artikel 357/21, derde lid, van de Codex. De overige opdrachten hebben immers betrekking op onderwijsbevoegdheden, waarvoor de Vlaamse overheid trouwens rechtstreeks opdrachten kan geven aan de VDAB ten aanzien van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Aangezien het ontworpen artikel 357/21, derde lid, van de Codex door zijn algemene formulering geacht kan worden ook betrekking te hebben op de gewestbevoegdheden inzake de VDAB, kan hierover een samenwerkingsprotocol met Actiris worden gesloten. Artikel 1 van het voorontwerp moet dan wel worden aangevuld met een verwijzing naar gewestaangelegenheden.

³ Dit is de instelling die, op grond van de ordonnantie van 18 januari 2001 ‘houdende organisatie en werking van Actiris’ belast is met de uitvoering van het gewestelijk werkgelegenheidsbeleid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Algemene opmerking: het gelijkheidsbeginsel in onderwijsaangelegenheden (artikel 24, § 4, van de Grondwet)

4. Artikel 24, § 4, van de Grondwet herbevestigt voor onderwijszaken het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Volgens die bepaling zijn alle inrichtende machten (lees: schoolbesturen), instellingen en personeelsleden gelijk voor de wet of het decreet. Zij moeten derhalve allen op een gelijke manier worden behandeld, tenzij objectieve onderlinge verschillen een andere behandeling redelijk kunnen verantwoorden. In zijn rechtspraak inzake het gelijkheidsbeginsel in onderwijsaangelegenheden heeft het Grondwettelijk Hof er herhaalde malen op gewezen dat om een verschil in behandeling, bijv. tussen onderwijsinstellingen ten aanzien van de regel van gelijkheid en niet-discriminatie te verantwoorden, het niet voldoende is te wijzen op het bestaan van objectieve verschillen tussen bijv. instellingen. Bovendien moet worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, het aangevoerde onderscheid relevant is om een verschillende behandeling in redelijkheid te verantwoorden.⁴

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de beoogde maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

5. Uit de bepalingen van het voorontwerp blijkt dat scholen voor secundair onderwijs geen aanloopstructuuronderdelen kunnen organiseren, terwijl zij wel structuuronderdelen duaal onderwijs kunnen aanbieden (zie onder meer de artikelen 2 en 3 van het voorontwerp).

De gemachtigde verklaart in dit verband:

“De beperking van inrichting van aanloopstructuren tot CDO’s en Syntra vloeit vooral voort vanuit de huidige werking van leren en werken. Binnen deze werking zijn beide aanbieders bekend met jongeren in een voortraject en zijn de CDO’s bekend met jongeren in (o.a.) brugproject. Door deze opgedane ruime ervaring biedt de beperking meer garantie op een succesvolle invulling van de aanlooffase. De aanwezige begeleidingscontext zal het voor jongeren mogelijk maken om in de aanlooffase de nodige competenties te verwerven die een doorstroom naar een duaal structuuronderdeel (dat eveneens binnen hetzelfde CDO/Syntra kan worden ingericht) mogelijk maken.”

De stellers van het voorontwerp gaan er blijkbaar vanuit dat niet arbeidsrijpe jongeren meestal in deze CDBSO en de SYNTRA-lesplaatsen een opleiding volgen. Leerlingen in het voltijds secundair onderwijs die nog niet arbeidsrijp of arbeidsbereid zijn, lijken verplicht te worden minstens tijdelijk over te stappen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Voor dergelijke scholen wijst de memorie van toelichting er wel op dat samenwerking tussen de scholen voor het voltijds secundair onderwijs en de CDBSO wenselijk is:

“Het is wenselijk dat de scholen voor voltijds onderwijs en de aanbieders van de aanlooffase onderling streven naar een hoge mate van samenwerking voor die jongeren uit scholen voor voltijds secundair onderwijs die nood hebben aan een aanlooffase”.

⁴ Zie o.m. GwH 13 juli 2001, nr. 104/2001, B.5; GwH 23 april 2002, nr. 73/2002, B.3; GwH 11 juni 2008, nr. 90/2008, B.5. In dezelfde zin, GwH 21 maart 1995, nr. 27/95, B.5.

Gelet op de hoger vermelde beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie, komt het de stellers van het voorontwerp toe in een voldoende duidelijke en pertinente verantwoording te voorzien voor de uitsluiting van de scholen voor voltijds secundair onderwijs van het inrichten van aanloopstructuuronderdelen.

Algemene opmerking: artikel 24, § 1 en § 3 van de Grondwet

6. Het bij artikel 19 van het voorontwerp ontworpen artikel 357/7, § 2, van de Codex bepaalt uitdrukkelijk dat voor een duaal structuuronderdeel dat wordt aangeboden door een CDBSO of een SYNTRA-lesplaats, levensbeschouwelijke vakken niet worden aangeboden.⁵ Als de aanbieder een school voor voltijds secundair onderwijs is, geldt de verplichting tot organisatie van het levensbeschouwelijk onderricht wel.

7. Naast de scholen voor voltijds secundair onderwijs en de CDBSO, moeten ook de SYNTRA-lesplaatsen als onderwijsinstellingen, in de zin van artikel 24 van de Grondwet, worden beschouwd.

In advies 44.607/1 van 12 juni 2008 concludeerde de Raad van State, afdeling Wetgeving, immers “dat, enerzijds, de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, in de mate dat zij hun bevoegdheden op het vlak van de leertijd uitoefenen, en anderzijds, de organisatie van de leertijd, veeleer als onderwijs dan als beroepsopleiding zullen dienen te worden aangemerkt. Gelet op dat besluit, zullen de betrokken bepalingen inzonderheid getoetst moeten worden aan artikel 24, § 1 en § 5, van de Grondwet”.⁶ De door de SYNTRA-lesplaatsen aangeboden duale structuuronderdelen (en dus ook de SYNTRA-lesplaatsen voor zover ze deze structuuronderdelen aanbieden) zullen des te meer als onderwijsaangelegenheid moeten worden beschouwd. Het voorontwerp bepaalt bovendien dat de door de SYNTRA-lesplaatsen georganiseerde structuuronderdelen voor de financiering beschouwd moeten worden als deeltijds beroepssecundair onderwijs.⁷ Daarnaast moet vastgesteld worden dat de duale structuuronderdelen, ongeacht de aanbieder duaal leren, als voltijds gewoon secundair onderwijs moeten worden beschouwd (artikel 15 van het voorontwerp, het ontworpen artikel 357/4 van de Codex).

8.1. Artikel 24, § 1, vierde lid van de Grondwet bepaalt dat “[d]e scholen ingericht door openbare besturen (...), tot het einde van de leerplicht, de keuze aan[bieden] tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer”. Artikel 24, § 3, tweede lid van de Grondwet stelt dat “[a]lle leerlingen die leerplichtig zijn, (...) ten laste van de gemeenschap recht [hebben] op een morele of religieuze opvoeding”.

⁵ Dit volgt overigens ook uit het bij artikel 2 ingevoegde artikel 2, § 6, van de Codex Secundair Onderwijs dat de bepalingen inzake levensbeschouwelijk onderwijs niet van toepassing verklaart op de duale structuuronderdelen.

⁶ Adv.RvS 44.607/1 van 12 juni 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap’, *Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1760/1, opmerking 2.3.

⁷ Zie artikel 41 van het voorontwerp (ontworpen artikel 357/25, § 1, 6° [lees: c]) van de Codex en artikel 79 van het voorontwerp (ontworpen artikel 357/52, § 1, eerste lid, 5° [lees: b]), van de Codex).

8.2. In de verklarende nota bij de herziening van artikel 17 van de Grondwet (het latere artikel 24) wordt over het godsdienstonderwijs het volgende gezegd:

“Alle jongeren die vol- of deeltijds leerplichtig zijn, hebben recht op morele of religieuze opvoeding, ten laste van de Gemeenschap en dus binnen het lessenrooster. Officiële scholen bieden tot het einde van de leerplicht de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. Deze grondwettelijke bepaling laat de mogelijkheid open, dat een Gemeenschap bij decreet zou bepalen of in het door haar ingericht onderwijs deze keuze een verplichting is”.⁸

In de parlementaire bespreking verklaarde een toenmalige minister bevoegd voor het onderwijs het volgende:

“Alle scholen, ingericht door openbare besturen met inbegrip van de scholen ingericht door de Gemeenschappen, bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en in de niet-confessionele zedenleer.

Ook wordt gepreciseerd dat de godsdienstige of zedelijke opvoeding tijdens de duur van de leerplicht, ten laste is van de Gemeenschap.

(...)

Er bestaat een klein verschil tussen het gewijzigde artikel 17 en de bepalingen die momenteel van kracht zijn. In artikel 17 wordt rekening gehouden met de wet van juni 1938 op de leerplicht.

De wet van juni 1983 staat immers aan jongeren die 15 jaar oud zijn, toe tot aan het eind van de leerplicht ofwel een onderwijs met volledig leerplan ofwel een onderwijs met beperkt leerplan en een deeltijdse opleiding te volgen. De jongeren die een deeltijdse opleiding volgen hebben dus de keuze tussen onderwijs van een der erkende godsdiensten en lessen in de niet-confessionele zedenleer.”⁹

8.3. Door te bepalen dat een CDBSO dat duaal leren aanbiedt geen levensbeschouwelijke vakken aanbiedt, althans voor zover de betrokken leerlingen onderworpen zijn aan de (deeltijdse) leerplicht, lijken beide grondwetsbepalingen te worden geschonden. Hetzelfde geldt wanneer een SYNTRA-lesplaats duaal leren aanbiedt. Voor zover zij betrokken worden bij duaal leren moeten SYNTRA-lesplaatsen immers geacht worden op te treden als een onderwijsinstelling.

9.1. Hierover ondervraagd verklaarde de gemachtigde:

“Artikel 24, §3 van de Grondwet geeft niet aan of het recht op morele of religieuze opvoeding ten laste van de gemeenschap geldt voor leerlingen onder de deeltijdse leerplicht. Er bestaat evenmin rechtspraak over de vraag of dit recht voorbehouden is aan leerlingen onder de voltijdse leerplicht. Bij de uitbouw van het deeltijds onderwijs na de verlenging van de leerplicht tot 18 jaar werd dit vraagstuk niet expliciet geregeld. De operationalisering van het recht op morele en religieuze opvoeding verloopt onder meer via de vastlegging van de lestijden in de respectievelijke soorten onderwijsvormen en –

⁸ Verklarende nota bij het voorstel tot herziening van artikel 17 van de Grondwet, *Parl.St.* Senaat BZ 1988, 100-1/1°, p. 4.

⁹ Verslag van de senaatscommissie voor de herziening van de grondwet en de hervorming der instellingen, *Parl.St.* Senaat BZ 1988, 100-1/2°, p. 33-34.

niveaus. De beslissing om geen verplichte lestijden levensbeschouwing te voorzien in duale structuuronderdelen (die evenwel ook als voltijds secundair onderwijs worden beschouwd) ingericht door CDO/Syntra kan worden opgevat als een impliciete beslissing uit het verleden om het recht op morele en religieuze opvoeding voor te behouden aan de voltijds leerplichtige leerlingen. Destijds werden ook geen opmerkingen gemaakt bij de overeenstemming hiervan met artikel 24, §3 van de Grondwet. In het voorliggend decreet wensen we deze situatie te continueren”.

9.2. De gemachtigde merkt aldus terecht op dat de ontworpen uitdrukkelijke regeling een voortzetting betreft van een bestaande feitelijke en juridische toestand.

Artikel 8 van de Schoolpactwet¹⁰, waarnaar de toenmalige minister van onderwijs in het geciteerde verslag verwijst, dateert van vóór de grondwetsherziening van 1988, en regelde het onderwijs in de levensbeschouwelijke vakken in het officieel onderwijs, voor het “lager en secundair onderwijs *met volledige leerplan*”. Deze bepaling werd in de Vlaamse Gemeenschap opgeheven bij decreet van 14 februari 2003 ‘betreffende het onderwijs XIV’ en in het bijzonder hernomen in (het later hernummerde) artikel 52septies van het decreet van 31 juli 1990 ‘betreffende het onderwijs-II’. Die bepaling is vervolgens opgenomen in artikelen 97 van de Codex Secundair Onderwijs en regelt het levensbeschouwelijk onderricht in het “officieel voltijds secundair onderwijs”.

10. Hoewel de grondwettigheid van die beschreven toestand na 1988 klaarblijkelijk nooit in vraag is gesteld, neemt dit niet weg dat deze situatie op gespannen voet staat met artikel 24, §§ 1 en 3, van de Grondwet, zoals hierboven is aangetoond.

Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 11

11. Gelet op de definitie van “aanbieder duaal leren” in het ontworpen artikel 357/2 van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 12 van het voorontwerp), volstaat het om in het ontworpen artikel 357/1 van de Codex “aanbieders duaal leren” te schrijven in plaats van “scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs, centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen”.

Artikel 12

12. Het ontworpen artikel 357/2 van de Codex heeft betrekking op definities voor de toepassing van deel V/1, dat enkel bepalingen bevat over duale structuuronderdelen in het secundair onderwijs.

¹⁰ Wet van 29 mei 1959 ‘tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving’.

Het heeft dan ook geen zin om in punt 7° te verwijzen naar de modulaire opbouw van “een aanloopstructuuronderdeel, als vermeld in deel V/2”. Ofwel moet het begrip “modulair” ook gedefinieerd worden voor deel V/2 (ontworpen artikel 357/38, artikel 60 van het voorontwerp), zoals bijvoorbeeld gebeurd is voor het begrip klassenraad dat ook in elk deel wordt gedefinieerd, ofwel moet het begrip “modulair” gedefinieerd worden in artikel 3 van de Codex dat definities bevat die gelden voor de ganse Codex.

Artikel 17

13. Het ontworpen artikel 357/5 van de Codex draagt aan de Vlaamse Regering op de duale structuuronderdelen in te delen in studiegebieden en onderwijsvormen van de tweede en de derde graad.

In het voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs’ wordt voorzien in de vervanging van studiegebieden door studiedomeinen.¹¹

Weliswaar is de inwerkingtreding van deze wijziging voorgenomen op 1 september 2019, terwijl artikel 17 van het voorontwerp in werking zou treden op 1 september 2018. Het verdient evenwel aanbeveling, ofwel in het voorliggende voorontwerp ofwel in het voorontwerp tot modernisering van het secundair onderwijs te voorzien in een aanpassing van dit artikel op 1 september 2019.

Artikel 19

14. Er bestaat een discrepantie tussen de tekst van het ontworpen artikel 357/7, § 1, van de Codex en de memorie van toelichting. Uit de tekst lijkt afgeleid te worden dat de Vlaamse Regering ten aanzien van het standaardtraject enkel een goedkeuringsbevoegdheid heeft, terwijl in de memorie van toelichting wordt bepaald dat de Vlaamse Regering “een verdere invulling van dit traject [kan] bepalen”, hetgeen op een verordenende bevoegdheid wijst. De gemachtigde verklaarde dat het effectief om een goedkeuringsbevoegdheid gaat en dat de memorie zal worden aangepast.

Het ontworpen artikel 357/7, § 1, eerste lid, van de Codex bepaalt evenwel niet welk orgaan of welke instantie de standaardtrajecten ontwikkelt. De gemachtigde bevestigde enkel dat de Vlaamse Regering de standaardtrajecten goedkeurt. Het verdient aanbeveling duidelijk te bepalen of de minister, dan wel de overige betrokkenen, de standaardtrajecten ontwikkelen en ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen.

¹¹ Voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs’, waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 24 januari 2018 advies 62.607/1 heeft uitgebracht.

15. Aangezien de overige onderdelen van de bepaling betrekking hebben op het standaardtraject, vorme men het derde lid, dat betrekking heeft op de duale structuuronderdelen, om tot een zelfstandige bepaling of tot een aparte paragraaf 2.

Artikel 23

16. In paragraaf 4 van het ontworpen artikel 357/9 van de Codex, schrijve men “vermeld in deze paragraaf” in plaats van “vermeld in § 4”.

Artikel 24

17. In het ontworpen artikel 357/10, laatste lid, van de Codex wordt een periode omschreven als “in afwachting van de geleidelijke invoering van de modernisering van het secundair onderwijs”. Deze omschrijving moet nauwkeuriger gebeuren, door te verwijzen naar de inwerkingtreding van de toepasselijke bepalingen van de Codex. Een andere mogelijkheid bestaat er in om de notie “de modernisering van het secundair onderwijs” te definiëren in artikel 3 van de Codex of in het ontworpen artikel 357/2 van de Codex.

Artikel 25

18. Omwille van een grotere eenvormigheid en leesbaarheid, verdient het aanbeveling om het ontworpen artikel 357/11, tweede lid, tweede zin, van de Codex op dezelfde wijze te formuleren als de bij artikel 71 van het voorontwerp ontworpen tweede zin van het tweede lid van het ontworpen artikel 357/45 van de Codex.

Artikel 41

19. In het ontworpen 357/25, § 1, van de Codex schrijve men “a)”, “b)” en “c)” in plaats van “4°”, “5°” en “6°”.

Artikel 52

20. In het ontworpen artikel 357/32, eerste lid, van de Codex schrijve men telkens “tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad” in plaats van “Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Artikel 53

21. In het ontworpen artikel 357/33, 4°, van de Codex wordt verwezen naar het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 ‘houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding’. Verwijzen naar teksten van lager hiërarchisch niveau is af te raden,

omdat dit problemen kan doen ontstaan bij wijziging van die lagere teksten.¹² Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk hof blijkt inderdaad dat in een aan de formele wetgeving voorbehouden aangelegenheid, wat *in casu* het geval is gelet op artikel 24, § 5, van de Grondwet, een verwijzing naar een “lagere” rechtsnorm impliceert dat die norm in die zin dient te worden geïnterpreteerd dat wordt verwezen naar de “lagere” norm zoals hij van toepassing was *op de datum van de totstandkoming* van de “hogere” norm.¹³

22. In punt 6 van het ontworpen artikel 357/33 van de Codex, dient “centra” te worden geschreven in plaats van “Centrum”.

Artikel 60

23. De definitie van “aanloopcomponent” in het ontworpen artikel 357/38, 2°, van de Codex geeft geen inhoudelijke aanduiding van wat de “aanloopcomponent” inhoudt. Ze voegt niets toe aan hetgeen volgt uit het ontworpen artikel 357/39 van de Codex (artikel 62 van het voorontwerp), zodat ze beter lijkt te worden weggelaten.

Artikel 67

24. In het ontworpen artikel 357/43, eerste lid, van de Codex moet worden verwezen naar “artikel 357/7” in plaats van “artikel 357/8”.

Artikel 72

25. Het ontworpen artikel 357/46, § 5, van de Codex is identiek aan de bepalingen in het ontworpen artikel 357/19, van de Codex, dat de duale structuuronderdelen betreft.

Het ontworpen artikel 357/46, § 5, moet aangepast worden aan de toepassing op aanloopstructuuronderdelen. Die aanpassing moet rekening houden met het feit dat in vele gevallen een “organisator” de aanloopcomponent aanbiedt, waarbij niet noodzakelijk een onderneming tussenkomt zodat de gepaste en redelijke aanpassingen niet enkel de werkplek, maar misschien ook de plek betreffen waar de aanloopcomponent wordt georganiseerd.

Artikel 73

26. In het bij artikel 73 ontworpen artikel 357/47 van de Codex wordt bepaald dat de aanbieder van de aanloopfase een screening uitvoert, waarbij punt 3° stelt dat de middelen of methodieken voor de screening door de Vlaamse Regering worden gevalideerd met het oog op

¹² In gelijkaardige zin adv.RvS 27.612/1 van 30 april 1998, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 14 juli 1998 ‘houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs’, *Parl.St.* VI.Parl. 1997-98, nr. 1058/1, opmerking 6.

¹³ Zie ook GwH 20 november 2008, nr. 159/2008, B.4.2 en GwH 1 september 2008, nr. 126/2008, B.6.

kwaliteitsborging. Het verdient aanbeveling te verduidelijken wie deze middelen of methodieken vaststelt, en of elke individuele aanbieder van de aanloopfase die middelen en methodieken moet laten valideren.

Artikel 79

27. In het eerste lid van het ontworpen artikel 357/52, § 1, van de Codex schrijve men “b)” en “c)” in plaats van “4°” en “5°”.

Artikel 80

28. Het ontworpen artikel 357/33 van de Codex verwijst naar de periode “vanaf de ingang van dit decreet”. Klaarblijkelijk wordt hiermee de inwerkingtreding bedoeld van het ontworpen decreet, zijnde 1 september 2019, en niet de “ingang” van de Codex Secundair Onderwijs. Men schrijve dan ook: “Vanaf 1 september 2019 lanceert ...”

Artikelen 83 en 84

29. Om het parallellisme met de regeling inzake de duale structuuronderdelen te behouden, verdient het aanbeveling om de artikelen 83 en 84 van het voorontwerp op te nemen voor de artikelen 81 en 82 van het voorontwerp, zodat de bepalingen betreffende het kwaliteitstoezicht de bepalingen inzake de monitoring voorafgaan.

Artikel 86

30.1. In het ontworpen artikel 6, § 1, 1°, van het decreet van 10 juli 2008 moet worden verwezen naar artikel “357/46” van de Codex in plaats van naar artikel “357/45”.

30.2. Het is daarbij verwarrend om in het ontworpen 6, § 1, tweede lid, 2°, van hetzelfde decreet te verwijzen naar een aanloopcomponent “vermeld in artikel 357/46 van de codex secundair onderwijs”, terwijl de aanloopcomponent ook gedefinieerd wordt in het ontworpen artikel 3, 1°, van het decreet van 10 juli 2008 (artikel 85 van het voorontwerp). De verwijzing in artikel 6, § 1, tweede lid, 2°, wordt het best weggelaten, terwijl de definitie in artikel 3, 1° het best wordt aangevuld.

Artikel 89

31. In het ontworpen artikel 11, § 1, 4°, van het decreet van 10 juli 2008 moet worden verwezen naar artikel “357/32” van de Codex in plaats van naar artikel “357/31”.

Artikel 90

32. Het ontworpen artikel 17/1 van het decreet van 10 juli 2008 machtigt de Vlaamse Regering om de datum te bepalen waarop de erkenning en subsidiëring van de centra voor deeltijdse vorming eindigt.

Het is niet duidelijk waarom het voorontwerp de bepalingen inzake erkenning niet volledig opheft (d.w.z. artikel 17 van het decreet van 10 juli 2008). Het heeft immers weinig zin om de erkenningsmogelijkheid te behouden en tegelijkertijd bij artikel 91 van het voorontwerp de erkenningsvoorwaarden op te heffen. Het verdient aanbeveling om alle bepalingen inzake erkenning op te heffen,¹⁴ en in artikel 128 van het voorontwerp (de inwerkingtreedingsbepaling) een nieuw lid in te voegen waarin de Vlaamse Regering gemachtigd wordt om te bepalen wanneer die opheffingsbepalingen in werking treden.

Artikel 96

33. Het ontworpen artikel 35, derde lid, van het decreet van 10 juli 2008 machtigt de Vlaamse Regering om bijkomende bepalingen vast te leggen voor de organisatie van een “NAFT” (een naadloos flexibel traject onderwijs-welzijn).

Volgens de gemachtigde houden de bewoordingen “bijkomende bepalingen” het volgende in:

“Deze bijkomende bepalingen verwijzen naar de aspecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsbesluit dat in de maak is rond NAFT en hebben betrekking op organisatievorm, erkenningsvoorwaarden, subsidievoorwaarden, ed.”

De gemachtigde voegde daaraan toe dat dit besluit wordt voorbereid door de diensten van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Gelet evenwel op het feit dat de NAFT minstens ook als de inrichting van het onderwijs dienen te worden beschouwd moet rekening worden gehouden met artikel 24, § 5, van de Grondwet. Dit houdt in dat de bijkomende bepalingen slechts betrekking kunnen hebben op de “tenuitvoerlegging” van de in dit (of een ander) decreet vastgelegde beginselen.

Artikel 105

34. Aangezien alle bepalingen van de onderafdeling III – Deeltijdse vorming worden opgeheven, dient ook het opschrift van die onderafdeling III, dat zonder voorwerp is geworden, te worden opgeheven.

¹⁴ Zoals overigens ook gebeurt voor het aanbod van de centra voor deeltijdse vorming (artikel 92 van het voorontwerp).

Artikel 106

35. In het gewijzigde artikel 86, § 1, 3°, van het decreet van 10 juli 2008 worden de verwijzingen naar een “voortraject” en een “brugproject” behouden. De gemachtigde verschaft hierover volgende verduidelijking: “(...) dit artikel regelt het toekennen van bijkomende werkingsmiddelen op basis van de prestaties in het voorgaande schooljaar. Bij ingang van het decreet duaal leren en de aanloopfase in het schooljaar 2019-2020 moet er nog rekening worden gehouden met de prestaties in de dan nog geldende brug- en voortrajecten van het schooljaar voordien. Er kan hier wel worden vermeld dat het gaat om een uitdoofscenario”.

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen.

Artikel 107

36. Men schrijve “punt 4°” in plaats van “vierde lid” en “punt 5°” in plaats van “vijfde lid”, aangezien het gewijzigde artikel 90, § 1, van het decreet van 10 juli 2008 geen leden telt.

Artikel 108

37. Deze bepaling kan eenvoudiger als volgt worden geformuleerd:

“Art. 108. In artikel 91 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede ‘persoonlijk ontwikkelingstraject, een voortraject of een brugproject’ vervangen door de woorden ‘NAFT of aanloopcomponent’.”

Artikel 115

38. In het ontworpen artikel 2, 9°, van het decreet van 7 mei 2004 (SYNTRA-decreet) moet naar artikel “357/41, 1°” van de Codex worden verwezen in plaats van naar “357/40, 1°”

39. In het ontworpen artikel 2, 9° en 10°, van het SYNTRA-decreet moeten de woorden “waarop de bepalingen (...) van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 van toepassing zijn”, telkens worden weggelaten, omdat ze overbodig zijn.

Artikel 125

40. Het ontworpen artikel 6, vierde lid, van het decreet van 10 juni 2016 laat toe dat een onderneming, ongeacht door welk soort overeenkomst zij verbonden is, onder bepaalde voorwaarden een deel van de opleiding kan overlaten aan een andere erkende onderneming.

Het ontworpen lid heeft aldus strikt genomen geen betrekking op de overeenkomst tussen de leerlingen, de onderneming en de opleidingsverstrekker die in artikel 6 van het decreet van 10 juni 2016 wordt geregeld.

Het verdient daarom aanbeveling om de ontworpen regeling onder te brengen in een autonome bepaling die onderdeel uitmaakt van het hoofdstuk ‘Algemene bepalingen’.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME